

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 785/2014
02.09.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јанка Лазаревића, председника већа, Бате Цветковића, Зорана Таталовића, Биљане Синановић и Маје Ковачевић-Томић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету против окривљеног З.М., због продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног З.М., адвоката Д.Ђ., поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину К 1054/12 од 23.01.2013. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.2552/13 од 25.02.2014. године, у седници већа одржаној у смислу члана 490. ЗКП, дана 02.09.2014. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног З.М., поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину К 1054/12 од 23.01.2013. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.2552/13 од 25.02.2014. године у односу на повреду Закона из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП и члана 439. тачка 2. ЗКП, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у преосталом делу ОДБАЦУЈЕ као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину К 1054/12 од 23.01.2013. године, окривљени З.М., оглашен је кривим због продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, па му је изречена условна осуда тако што је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени у року од две године не учини ново кривично дело, а осуђен је и на новчану казну у износу од 20.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 30 дана по правноснажности пресуде. Истовремено је одређено да ће суд новчану казну, ако је окривљени не плати у одређеном року, заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци.

На основу члана 196. став 1. ЗКП, окривљени је обавезан да плати судски паушал у износу од 3.000,00 динара као и трошкове поступка у износу од 40.000,00 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 2552/13 од 25.02.2014. године, одбијене су као неосноване жалбе Основног јавног тужиоца у Зрењанину и браниоца окривљеног изјављене против првостепене пресуде, а првостепена пресуда је потврђена.

Против ових пресуда бранилац окривљеног З.М., адвокат Д.Ђ., поднео је захтев за заштиту законитости, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП и члана 438. став 2. тачка 2. ЗКП као и повреде Кривичног закона из члана 439. тачка 2. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, те да је повређен закон на штету окривљеног, а да првостепену и другостепену пресуду преиначи и осуђеног ослободи од оптужбе или да ове пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу сматрајући да присуство Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног не би било од значаја за доношење одлуке, због чега их није позвао на седницу већа у смислу члана 488. став 2. ЗКП.

Врховни касациони суд је одржао седницу већа у смислу члана 490. ЗКП, на којој је размотрио списе предмета, са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву нашао:

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости у односу на радњу извршења кривичног дела описану под тачком 1. изреке првостепене пресуде наводи да је окривљени оглашен кривим да је „у временском периоду од 01.02. до 28.02.2005. године извршио одбијање претходног пореза евидентирајући набавку сирове пржене кафе од ДОО „Д.“ С. и ДОО „О.Ф.“ Б., исказавши ПДВ у износу од 2.011.208,00 динара, на основу фактура које нису издали означени добављачи“, у којим радњама се, према ставу браниоца, не стичу законска обележја кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ већ кривичног дела неосновано исказивање износа за повраћај пореза и порески кредит из члана 173а став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, те да је стога суд погрешно правно квалификовао ово кривично дело и тиме учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2. ЗКП. Како је за кривично дело из члана 173а став 1. КЗ, прописана казна затвора до три године, бранилац окривљеног у захтеву наводи да је у односу на то кривично дело, имајући у виду време његовог извршења наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења и да је, следствено томе, правноснажном пресудом учињена и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП.

Врховни касациони суд налази да су изнети наводи из захтева браниоца окривљеног неосновани.

Наиме, из цитираних навода захтева браниоца окривљеног произлази да је бранилац окривљеног из чињеничног описа радње извршења кривичног дела описане под тач.1. изреке првостепене пресуде, за које је окривљени оглашен кривим том пресудом, парцијално издвојио један део, за који, тако изоловано посматран, налази да представља кривично дело неосновано исказивање износа за повраћај пореза и порески кредит из члана 173а Закона о пореском поступку и пореској администрацији, а не кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ.

Међутим, Врховни касациони суд налази да се из чињеничног описа радње окривљеног, датог у изреци пресуде, не могу издвајати поједини сегменти и посматрати независно у односу на преостали део изреке пресуде, тако да, по оцени овог суда, из чињеничног описа изреке пресуде датог под тачком 1, произлазе сва законска обележја кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, јер је окривљени оглашен кривим да је као власник и оснивач СР „К. Д.“, у намери да потпуно избегне плаћање пореза дао лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђивање пореске обавезе, на начин описан у изреци, па се стога, бранилац окривљеног у захтеву неосновано позива на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2. ЗКП.

Следствено изнетом, неосновани су и наводи захтева да је у односу на ову радњу кривичног дела наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, јер је та радња кривичног дела из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, извршена у периоду од 01.02. до 28.02.2005. и од 01.03. до 31.03.2005. године, да је за то кривично дело била прописана казна затвора од једне године до пет година, па би у смислу одредби члана 103. тачка 5. КЗ и члана 104. став 6. КЗ, апсолутна застарелост кривичног гоњења наступила 31.03.2015. године. Из изнетог произлази да је другостепена пресуда од 25.02.2014. године донета пре наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, па се супротни наводи захтева браниоца окривљеног оцењују неоснованим.

Бранилац окривљеног у захтеву даље истиче да су нижестепени судови у односу на радњу кривичног дела описану под тачком 2. изреке првостепене пресуде, које је само по себи продужено кривично дело, извршено у току 2005. године, морали применити сасвим другачији принцип института продуженог кривичног дела према коме се више радњи са истом правном квалификацијом дефинише као једно кривично дело, али без сабирања новчаних износа, како то прописује члан 61. став 5. КЗ, који је суд у конкретном случају применио, што је у супротности са принципом обавезне примене блажег закона. У вези са тим бранилац окривљеног наводи да се радња кривичног дела описаног под тачком 2. изреке првостепене пресуде састоји из три посебне радње и да је у сваком појединачном случају неплаћени порез био мањи од 1.000.000,00 динара, због чега би се, радило о продуженом кривичном делу избегавања плаћања пореза из члана 172. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији за које је била прописана казна затвора до три године, тако да је, с обзиром на време извршења овог кривичног дела наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења.

Међутим, Врховни касациони суд налази да су изнети наводи браниоца окривљеног неосновани.

Наиме, из чињеница и околности наведених под тачком 2. изреке првостепене пресуде произлази да је радња извршења предметног кривичног дела јединствена и да ју је окривљени вршио током целог назначеног периода од 25.07. до 22.11.2005. године, те да се иста не састоји од више посебних појединачних радњи, што није било означено ни у диспозитиву оптужног акта, тако да следствено изнетом из наведеног чињеничног описа произлазе сва законска обележја кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 1. КЗ, а не кривичног дела избегавање плаћања пореза из члана 172. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији како се то неосновано истиче захтевом браниоца окривљеног. Самим тим, имајући у виду време извршења ове радње кривичног дела – у периоду од 25.07. до 22.11.2005. године, казну прописану за ово кривично дело – казна затвора од једне до пет година и одредбе члана 103. тачка 5. КЗ и члана 104. став 6. КЗ, апсолутна застарелост кривичног гоњења би наступила 22.11.2015. године, из чега произлази да је редован кривични поступак окончан пре наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд налази да се и у овом делу захтева бранилац окривљеног неосновано позива на повреде закона из члана 439. тачка 2. ЗКП и члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП.

Надаље, Врховни касациони суд налази да су неосновани и наводи из захтева браниоца окривљеног којима се указује да правилном применом принципа обавезне примене блажег закона није било места примени одредбе члана 61. КЗ, већ да су се морали применити општи принципи ранијег кривичног закона који је важио у време извршења кривичног дела и то са аспекта примене конструкције продуженог кривичног дела.

Наиме, чланом 5. став 1. Кривичног законика, прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује Закон који је важио у време извршења кривичног дела, док је чланом 5. став 2. КЗ, прописано да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити Закон који је најблажи за учиниоца.

У време извршења предметног кривичног дела од 01.02.2005. до 22.11.2005. године, важио је Закон о пореском поступку и пореској администрацији којим је за кривично дело избегавање плаћања пореза из члана 172. став 2. Кривичног законика, била прописана казна затвора од шест месеци до пет година и новчана казна.

Ступањем на снагу Кривичног законика („Сл. гласник РС“, број 85 од 06.10.2005. године), дана 01.01.2006. године, престао је да важи члан 172. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, а за кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, била је прописана казна затвора од једне до пет година и новчана казна. Кривични законик који је ступио на снагу 01.01.2006. године, чланом 61. први пут је увео институт продуженог кривичног дела.

Изменама и допунама Кривичног законика које су ступиле на снагу 12.09.2009. године, за кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, прописана је казна затвора од једне до осам година и новчана казна.

С обзиром на то да је од извршења кривичног дела до пресуђења кривични закон мењан, то је у смислу члана 5. став 2. КЗ, најблажи закон за учиниоца Кривични законик („Сл. гласник РС“, број 85 од 06.10.2005. године), и то због чињенице да висина новчаног износа за који се избегава плаћање пореза, као обележје кривичног дела избегавање плаћања пореза из члана 172. став 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији треба да прелази 1.000.000,00 динара, а према Кривичном законнику („Сл. гласник РС“, број 85 од 06.10.2005. године), да би постојало кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2., износ пореске обавезе чије се плаћање избегава, што је битно обележје овог кривичног дела, мора да прелази 1.500.000,00 динара, а уз то и због примене института продуженог кривичног дела из члана 61. КЗ, који је овим законом први пут уведен, који суд мора да примени уколико су за то испуњени услови из члана 61. став 1. КЗ, што је по налажењу овог суда, повољније за окривљеног у односу на одредбе Основног кривичног закона које нису предвиђале постојање овог института, па самим тим ни његову обавезну примену.

Стога су нижестепени судови били овлашћени да у смислу члана 61. став 5. КЗ саберу новчане износе означене у чињеничном опису појединачних радњи кривичних дела обухваћених продуженим кривичним делом. У вези са тим, Врховни касациони суд налази да сабирање наведених новчаних износа није довело до теже правне квалификације продуженог кривичног дела, с обзиром на то да радња кривичног дела описана под тачком 1. изреке првостепене пресуде садржи законска обележја кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, тако да је окривљени и оглашен кривим за продужено кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, што је у складу са одредбом члана 61. став 4. КЗ према којој ће се, у ситуацији када продужено кривично дело обухвата лакше и теже облике истог дела, сматрати да је продуженим кривичним делом учињен најтежи облик од учињених дела.

Стога је захтев браниоца окривљеног у односу на повреде закона из члана 439. тачка 2. ЗКП и члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП, одбијен као неоснован.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче да су разлози правноснажне пресуде противречни изреци пресуде и да је тиме учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2. ЗКП, која повреда Закона није разлог због којег окривљени преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек у смислу члана 485. став 4. ЗКП, па је захтев браниоца окривљеног у овом делу оцењен као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Весна Веселиновић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Јанко Лазаревић,с.р.**

